

Anders dan veel andere coniferen groeit *Tsuga* sierlijk met relatief dunne twijgen die iets afhangen. Vanwege de kleine naalden die dicht opeen staan zijn zowel de hoge soorten als de dwergcultivars interessant voor het opsieren van vooral de wintertuin.

Tekst: Emiel van den Berg
Foto: www.visionpictures.com

Samen met onder andere *Abies*, *Larix*, *Cedrus*, *Picea* en *Pinus* behoort *Tsuga* tot de dennenfamilie, de Pinaceae. De wetenschappelijke naam is een afgeleide van de oude Japanse naam voor de plant. De Nederlandse naam is hemlock of soms scheerlingsden. Het coniferengeslacht kent een rijke historie want al gedurende het Pleistoceen groeiden er soorten op aarde met een hoogtepunt wat betreft aantallen zo rond een miljoen jaar geleden. De wintergroene *Tsuga* kent circa 15 soorten en tal van cultivars. Die soorten groeien van nature in de gematigde zones van Noord-Amerika en Oost-Azië waar ze voor het landschap beeldbepalende bomen vormen die bij sommige soorten tot boven de 60 meter hoogte groeien. De meeste cultivars blijven aanzienlijk lager of groeien zelfs dwergachtig.

WINDBESTUIVER

Botanisch gezien staat *Tsuga* tussen *Picea* en *Abies*. Kenmerkend zijn de opvallend korte naalden die plat en breed zijn. Die naalden lijken op die van *Abies*. Kenmerkend is ook dat de naalden kort gesteeld zijn en op een bladkussen staan dat bij het lostrekken van de naald niet meekomt. Ook bij het afvallen van de naald, na drie tot zes jaar, blijft het zitten. Overigens vertoont de dwarsdoorsnede van een naald slechts één harskanaal terwijl dit er bij *Picea* en *Abies* twee zijn. De naalden bij *Tsuga* staan tweerijig op een tak waardoor zich een plat vlak vormt. Door dat platte vlak van dicht opeen staande en relatief korte naalden plus de vaak dunne twijgen die lichtjes doorbuigen, wordt de hemlock tot de meest sierlijke coniferen gerekend. Zowel hoge soorten als dwergcultivars zijn elegante planten die elke wintertuin iets extra's geven. De bloeiwijze bij *Tsuga* is overigens onopvallend want net als alle andere coniferen betreft het hier een windbestuiver. Na de bloei verschijnen wel kleine hangende

Asminia

Tsuga, een elegante conifeer

kegels. *T. canadensis* is de Canadese hemlock (soms ook Oosterse hemlock genoemd) en groeit van nature op koele vochtige, tot 1600 meter hoge, hellingen in de noordoostelijke staten van Noord-Amerika en Canada. Bij voorkeur op licht zure grond want teveel kalk doet de naalden geel kleuren. Omdat de boom bekend staat als uiterst gevoelig voor brand – zelfs laag brandende onderbegroeiing kan de boom doen sterven – heeft hij ook een voorkeur voor een iets vochtige bodem. En vooral jonge planten verlangen een standplaats met lichte schaduw. Hebben de bomen het goed naar hun zin dan kunnen volwassen exemplaren hoogtes halen tot boven de 30 meter. In Nederland groeit de soort echter tot maximaal 20 meter. Typierend voor de Canadese hemlock is de doorgaande harttak en de loodrecht op de stam staande zijtakken die aan de uiteinden sterk naar beneden hangen. De circa 2,5 cm lange naalden zijn glanzend groen en hebben aan de onderzijde twee lichtgrijze huidmondstreepjes. Karakteristiek voor deze soort is dat sommige naalden gedraaid staan waardoor die streepjes goed zichtbaar zijn. Kenmerkend is ook dat de naalden vaak op de twijg liggen. 'Pendula' is een fors uitgroeiende treurvorm

van *T. canadensis*. De uiteindelijke hoogte bedraagt 3 tot 4 meter maar de plant wordt breder dan hoog. 'Columnaris' groeit zuilvormig tot zo'n 3 meter hoogte net als 'Everitt's Golden' die naalden heeft die in de zomer goudgeel kleuren. 'Jeddeloh' is een bekende dwergvorm die zelfs in rotstuinen goed te gebruiken is. 'Nana' is vergelijkbaar maar wordt iets groter, tot circa 1 meter hoogte.

MEUBELS

T. heterophylla is de Westerse hemlock en groeit in het westelijke deel van Noord-Amerika. Daar gaat de boom naar hoogtes tot 60 meter maar bij ons is 30 meter al uitzonderlijk. Vanwege de hardheid wordt het hout veel gebruikt voor meubels en bijvoorbeeld parket. Geïmpregneerd is het ook buiten goed te gebruiken. Anders dan bij *T. canadensis*, die een zwarte schors krijgt, heeft deze soort een roodbruine schors die bij oude exemplaren naar donkergrijs verandert. Vergelijkbaar met *T. canadensis* zijn de horizontaal afstaande takken die echter minder zijtakken hebben. *T. heterophylla* heeft aanzienlijk minder cultivars. 'Conica' is de bekendste met een kegelvormige habitus en bontbladig is 'Argenteo-variegata'.